

Eörsi István

Egy elszalasztott lehetőség

Clinton megérdemli sorsát. Elvállalta az egyik negatív hős szerepét egy szemforgatásról szóló szatírában, amelynek groteszk végletessége messze maga mögött hagyja e kérdés legnagyobb szakértőjének, Molière-nek e témakört boncoló remekléseit. A Bibliára helyezte kezét

(holott e gesztus szentségében körülbelül úgy hisz, mint a mi térségünk politikai elitje), és így esküdött meg a vádesküdszék színe előtt, hogy nem volt nemi kapcsolata Monica Lewinsky kisasszonnyal. Tette ezt annak ellenére, hogy a különleges felhatalmazással rendelkező ügyész ismeretében tudnia kellett: ez a beteg ember, akiben fellelhetők Torquemada, Andrej Visinszkij és McCarthy visszataszító tulajdonságai, mindent elkövet annak érdekében, hogy a kukkolók és pornórajongók legmagasabb igényeit kielégítő vallomása szellemi eledelül szolgáljon az amerikai lakosságnak és a Föld népeinek. Minthogy a nyilvános és ünnepélyes eskü arra kötelezte, hogy ne maradjon hazugságban – hiszen ez esetben könyörtelenül kipenderítik meg-szentségtelenített elnöki termeiből –, a kézzelfogható és vegyileg elemezhető bizonyítékok nyomására egészen komolyan azt kellett állítania ország-világ előtt, hogy ha egy nő szájába teszi azt a testrészét, amelyet a férfiak többnyire a nők nemi szervébe szoktak behelyezni, vagy ha szivarral hatol be oda, ahova az esetek többségében nemi szervvel szoktak behatolni, akkor nem bonyolít le szexuális érintkezést, csak illetlenkedik. A Bibliára tett kéznek és ennek a védekezésnek a hazugsága egymást erősíti fel, az elviselhetetlenségig.

A Clinton-per, noha valós tényeket aknázik ki, és feltehetően nem végződik a vádlott fizikai megsemmisítésével, annyiban emlékeztet szovjet kirakatperekre, hogy antidemokratikus politikai érdekek szolgálatában, összeesküvésszerűen szervezték meg és bonyolították le fanatikus köztisztviselők és a hatalom cinikus megszállottjai. Mindkét esetben a leg-

„Hatósági ügyé torzult a széptevés kultúrája, és a magánélet a közérdeklődés gyújtópontjába nyomult. Az egyházak lelkiismereti hatalmukkal élve víz prédikálására kényszerítették többnyire borissza híveiket, és rábírták őket arra, hogy képmutatásukat vádaskodással súlyosbítsák.”

szélesebb nyilvánosság előtt állítják pellengetre a vádlottat azért, amit saját állítása szerint titokban követett el. A processzus célja ugyanis az áldozat tökéletes erkölcsi megsemmisítése (Buharinéknak sem pusztán a testét akarták megölni), és az őt támogató politikai erők lejáratása. De még a szovjet perek agyafűrt mérnökei és technikusai sem irányították ossztüzüket ellenfeleik magánéletére. Ez jellegzetes amerikai módszer, mely nem működne, ha az amerikai lakosságnak mintegy a felét nem befolyásolná a nemi erkölcs dilemmáinak megítélésében egyháza álláspontja.

Az életfogytiglan előírt monogámia erkölcsi parancsa ellentétes az emberi természettel, és egészséges erotikájú emberek között csak ritkán valósul meg súlyos konfliktusok nélkül. A közélet szereplői tisztában vannak ezzel. Európában meg is egyeztek egymással (és e hallgatóságos megegyezéshez néhány szennylap kivételével még a sajtó is csatlakozott), hogy csak a szemben lévő tábor kiválóságainak anyagi vagy politikai természetű disznóságai után nyomoznak, de mélyen hallgatnak ellenfeleik magántermészetű kalandozásairól, még azokról is, amelyekről már tud a közvélemény. A Reagan-korszakig Amerikában is tartották magukat ehhez a kimondatlan megegyezéshez. Még a Clintonnál sokkal átfogóbb szexuális forgalmat lebonyolító Kennedy elnöknek sem dörgölték az orra

alá se Marilyn Monroe-t, se külföldi útjainak számtalan női megédesítőjét. Az ájtatos szemforgatásnak és a félreértelmezett, harcosan hipokrita feminizmusnak a baljós összefonódása azonban a nemi élet boldogtalan évtizedeit maguk mögött tudó, éltes és konzervatív elnökök országlása idején kriminalizálta a házasságon kívüli szexuális érdeklődésnek még ártatlan formáit is. Hatósági ügyé torzult a széptevés kultúrája, és a magánélet a közérdeklődés gyújtópontjába nyomult. Az egyházak lelkiismereti hatalmukkal élve víz prédikálására kényszerítették többnyire borissza híveiket, és rábírták őket arra, hogy képmutatásukat vádaskodással súlyosbítsák.

Amikor kipattant a Monica Lewinsky-ügy, egy olyan ügy tehát, ahol még csak fel sem merült az erőszakoskodásnak vagy a hivatali hatalommal való visszaélésnek a vádja, akkor a liberális Clinton előtt, aki eredetileg még hatványolcas varázssal is ellátta magát, óriási lehetőség nyílt arra, hogy harcot indítson a magán- és a közélet elválasztásának klasszikus polgári értékeért. Egyszerűen azt kellett volna mondania, hogy kapcsolata Lewinsky kisasszonnyal magánjellegű, és az ebből eredő konfliktusokat a magánszférában próbálja megoldani. Minden bizonnyal óriási botrány tört volna ki, amiért nem hajlandó felelni a vádesküdszék kérdéseire. De elnöki megbízatásától csak akkor foszthatják meg, ha rábizonyítják, hogy hamisan esküdött. A poligám hajlamok ugyanis még az amerikai alkotmány szerint sem tartoznak az elnöki alkalmatlanság kritériumai közé, és nincs olyan törvény, mely bűnügyi és politikai vonatkozásuktól mentes magánügyben vallomásra kényszeríthetne bárkit is. Clinton azonban hű férjként és példás családapaként óhajtott bevonulni hazája történelemkönyveibe. Kezét a Bibliára téve azt vallotta be, hogy ő is integráns része a képmutató Amerikának, amely elítéli őt. Meghiúsította, hogy hívei felsorakozhassanak mögötte, mert vallomásával átállt önnön ellenségeinek táborába. Elszalasztott egy demokratikus lehetőséget, de a számlát nem egyedül állja. Felmérhetetlen kárt okozott országa tekintélyének, cselekvőképességének és a szemforgatás amerikai ellenségeinek is.